

Informacja o pomocy dostępnej ze środków publicznych oraz firm dla osób, przedsiębiorstw i instytucji, które ucierpiały w wyniku powodzi w maju i czerwcu 2010 roku.¹

1. Wstęp

Poniższa informacja będzie na bieżąco aktualizowana w miarę pojawiania się nowych możliwości i źródeł pomocy dla poszkodowanych w powodzi, w szczególności ze środków Unii Europejskiej.

O pomoc ze środków publicznych mogą ubiegać się zarówno osoby fizyczne, które ucierpiały w wyniku powodzi (np. na skutek zalania domu lub mieszkania, posiadanych nieruchomości w tym gospodarstwa rolnego lub jego części), jak i firmy oraz instytucje (osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej).

UWAGA: Sądy są zobowiązane do rozpatrywania spraw związanych z usuwaniem skutków powodzi w pierwszej kolejności. Organy administracji publicznej mają obowiązek załatwiać sprawy powodzi w ciągu miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. Jeżeli sprawa nie zostanie rozpatrzona w tym terminie to uczestnikowi postępowania przysługuje skarga do sądu administracyjnego na bezczynność organu administracji publicznej.

Pomoc może mieć formę:

- a) Bezpośredniej pomocy finansowej w postaci zasiłku, dotacji, subwencji lub darowizny,
- b) Zwolnienia otrzymanych środków przeznaczonych na usuwanie skutków powodzi od podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych,
- c) Uproszczenie procedur przyznawania pomocy,
- d) Prawo do ubiegania się o umorzenie części lub całości kredytów i pożyczek udzielonych ze środków publicznych,
- e) Odroczenie płatności składek na ubezpieczenie społeczne,
- f) Zawieszenie spłat kredytów zaciągniętych w bankach komercyjnych (udzielonych w ramach programów wsparcia ze środków publicznych np. kredyt „rodzina na swoim”).

¹ Opracowanie powstało na podstawie:

- Ustawy z dnia 24 czerwca 2010 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 roku (Dz. U. z 2010r., Nr 123, poz. 835),
- Ustawy z dnia 22 września 2006 roku o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonej na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2006r., Nr 187, poz. 1381)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r., Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r., Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r.- Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r., Nr 8 poz. 60, z późn. zm.)
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2010 w sprawie nieoprocentowanej pożyczki z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dla pracodawcy, który na skutek powodzi przejściowo zaprzestał prowadzenia działalności lub istotnie ograniczył jej prowadzenie (Dz. U. z 2010r., Nr 123, poz. 837)

2. Pomoc dla osób indywidualnych

Pomoc dla osób indywidualnych i ich rodzin, które zostały poszkodowane podczas powodzi może mieć następującą formę:

- a) **Bezwrotna pomoc dla osób, które pozostały bez środków do życia.** Maksymalna wielkość tej pomocy wynosi 6 tysięcy złotych i jest zwolniona od podatku dochodowego od osób fizycznych. Decyzję o wysokości zasiłku podejmuje wójt lub burmistrz.
- b) Dla osób i ich rodzin, którym powódź uszkodziła lub zniszczyła dom przysługuje także **zasiłek na remont lub odbudowę tego domu.** W przypadku ubiegania się o kwotę do 20 tysięcy złotych wystarczy złożyć wniosek do właściwego urzędu gminy. W przypadku ubiegania się o kwotę wyższą- maksymalnie do 100 tysięcy złotych- konieczne będzie oszacowanie szkód przez rzeczoznawcę. Z wykorzystania tych pieniędzy trzeba się rozliczyć za pomocą rachunków i faktur.

Prawo do zasiłków opisanych w punkcie a i b mają prawo zarówno osoby ubezpieczone jak i pozbawione tej ochrony.

- c) Jeżeli osoba poszkodowana przez powódź otrzymała darowiznę i przeznaczyła ją na usunięcie skutków powodzi do dnia 31 grudnia 2012 to taka **darowizna jest zwolniona od podatku od spadków i darowizn.**
- d) Jeżeli przynajmniej jedna osoba w rodzinie jest rolnikiem,² a szkody wyrządzone przez powódź powstały w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich, budynkach inwentarskich lub magazynach, szklarniach, czy maszynach rolniczych itp. i szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej z trzech ostatnich lat, można ubiegać się o **jednorazowy zasiłek celowy**, przyznawany przez kierownika ośrodka pomocy społecznej wg następujących zasad:
 - w przypadku gospodarstwa rolnego o powierzchni do 5 ha użytków rolnych, **zasiłek wyniesie 2 tysiące złotych,**
 - w przypadku gospodarstwa większego niż 5 ha, **zasiłek wyniesie 4 tysiące złotych.**

UWAGA: Wnioski te należy składać do 30 września 2010 roku do właściwego ośrodka pomocy społecznej.

- e) **Wydłużony został okres występowania z wnioskami o dopłaty bezpośrednie dla rolników do 60 dni** od dnia 9 lipca. Rozpatrywane będą także wnioski złożone przed wejściem ustawy w życie, które nie dotrzymały odpowiednich terminów (podstawowy termin składania wniosków o przyznanie dopłat bezpośrednich minął 17 maja).
- f) Do dochodu gospodarstwa rolnego nie wlicza się zalanej powierzchni jeśli stanowi ona co najmniej 30% jego areалу.
- g) W przypadku pracy przy usuwaniu skutków powodzi na terenach rolniczych, zatrudnieni właściciele tych gospodarstw oraz pełnoletni członkowie ich rodzin,

² W rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008r. Nr 50 poz. 291)

otrzymają wynagrodzenie z funduszu pracy i jednocześnie zachowają prawo do ubezpieczenia w KRUS.

- h) 28 lipca 2010 roku Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosiło rozpoczęcie pracy nad nową formą pomocy finansowej pod nazwą „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych. Działanie to będzie funkcjonować w ramach programu obszarów wiejskich na lata 2007-2013. Szczegółowe informacje zostaną przekazane wkrótce.
- i) Osoby bezrobotne mogą także ubiegać się o pomoc przyznaną przez starostę powiatowego:
- jeżeli osoba bezrobotna zarejestrowała się w powiatowym urzędzie pracy między 1 maja a 31 lipca, może wystąpić o świadczenie w wysokości zasiłku dla bezrobotnych na czas do 30 dni (czyli w kwocie do 717zł brutto),
 - jeżeli w tym samym okresie bezrobotny utracił prawo do zasiłku to może wystąpić o podobne świadczenie na okres do 30 dni,

j) **Kredyty bankowe.**

Osoby, które zaciągnęły kredyt z dopłatą ze środków publicznych, mogą przeznaczyć całość lub część tego kredytu na spłatę innego kredytu lub pożyczki bankowej, zaciągniętej na budowę, odtworzenie lub remont mieszkania lub domu zniszczonego przez powódź.

UWAGA: aby skorzystać z tej możliwości, pożyczka lub kredyt, którą zamierzamy spłacić z kredytu z dofinansowaniem, musi zostać zaciągnięty przed wejściem w życie ustawy o pomocy dla powodzian, czyli przed 9 lipca 2010.

- k) Osoba poszkodowana przez powódź, która zaciągnęła kredyt z dopłatą ze środków publicznych (np. „rodzina na swoim” albo skorzystała z premii gwarancyjnej), może zwrócić się do banku o zawieszenie spłaty kredytu i odsetek na okres do jednego roku. W przypadku takiego wniosku nie są brane pod uwagę dochody kredytobiorcy.

UWAGA: Wniosek należy złożyć w ciągu 90 dni od dnia 9 lipca.

- l) Wszystkie czynności urzędowe, złożenie dokumentów i wydanie dokumentów urzędowych w sprawach związanych z likwidacją skutków powodzi są zwolnione od opłaty skarbowej do końca 2011 roku. Osoby poszkodowane przez powódź (na podstawie zaświadczenia wydanego przez urząd gminy) są zwolnione z opłaty za wydanie paszportu.
- m) Środków i świadczeń uzyskanych w związku z powodzią nie wlicza się do dochodu, od wysokości którego inne przepisy uzależniają uzyskanie świadczeń socjalnych (np. zasiłków), ulg, podatków, stypendiów, pomocy materialnej i zwolnień.

3. Pomoc dla firm

- a) Jeżeli firma została poszkodowana przez powódź i nie ma środków na wypłatę wynagrodzenia dla pracowników to może złożyć wniosek o udzielenie nieoprocentowanej pożyczki z funduszu gwarantowanych świadczeń pracowniczych do wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (dane za 1 kwartał 2010 r. - 3,316,38 zł, dane za 2 kwartał zostaną opublikowane 10 sierpnia)³. Wniosek, który składa się do kierownika właściwego biura terenowego Funduszu, powinien zawierać⁴:
- oświadczenie o braku własnych środków na wypłatę pensji,
 - wskazanie czasu za jaki przysługują wynagrodzenia,
 - kwotę tych wynagrodzeń,
 - wykaz pracowników, którzy otrzymają wynagrodzenia w ramach pożyczki.

Zwrot tej pożyczki musi nastąpić do końca 2011 roku.

Pracodawca może zwrócić się o umorzenie pożyczki o której mowa powyżej, kierując wniosek do marszałka województwa, jeżeli wykaże:

- spadek obrotów gospodarczych w ciągu kolejnych 6 miesięcznych, w porównaniu z analogicznym okresem w latach 2008-2009
- lub
- straty w środkach trwałych, które ograniczyły możliwość prowadzenia działalności gospodarczej.

- b) Składki na ubezpieczenia społeczne należne za kwiecień, maj lub czerwiec poszkodowani płatnicy mogą odprowadzić do końca września 2010 roku. W takim przypadku nie są pobierane odsetki za zwłokę.
- c) Firma może zawiesić działalność ze względu na powódź, a odpowiednie zawiadomienie, kierowane do właściwego naczelnika urzędu skarbowego, powinno nastąpić w dniu wznowienia działalności po tej przerwie.
- d) Jeżeli przedsiębiorstwo zaciągnęło kredyt z dopłatą ze środków publicznych, może przeznaczyć całość lub część tego kredytu na spłatę innego kredytu lub pożyczki bankowej, zaciągniętej na budowę, odtworzenie lub remont budynku lub lokalu należącego do firmy, a zniszczonego lub uszkodzonego przez powódź.
- e) Jeżeli w firmie, w skutek powodzi, nastąpił spadek obrotów gospodarczych o co najmniej 15%, stosuje się przepisy ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców⁵

³ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 12 maja 2010 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale 2010 roku (M.P. Nr 39 poz.548)

⁴ Wzór wniosku, stanowiący załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2010 w sprawie nieoprocentowanej pożyczki z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dla pracodawcy, który na skutek powodzi przejściowo zaprzestał prowadzenia działalności lub istotnie ograniczył jej prowadzenie (Dz. U. z 2010r., Nr 123, poz. 837) jest załączony do niniejszej informacji.

⁵ Ustawa z dnia 1 lipca 2009r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 125 z 2009 poz. 1035)

(ustawa ta określa zasady przedłużania okresu rozliczeniowego czasu pracy, ustalania indywidualnego rozkładu czasu pracy, obniżania wymiaru czasu pracy oraz ograniczenia w zatrudnianiu pracownika na podstawie umów o pracę na czas określony, przyznawania, wypłaty i zwrotu świadczeń finansowanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz ze środków Funduszu Pracy).

- f) W terminie roku od dnia 9 lipca 2010 przedsiębiorca może zwrócić się do naczelnika właściwego urzędu skarbowego o udzielenie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych na podstawie poniższych przepisów Ordynacji podatkowej⁶:

Artykuł 67a:

- odroczenie terminu podatku lub rozłożenie zapłaty podatku na raty,
- odroczenie lub rozłożenie na raty zapłaty zaległych podatków wraz z odsetkami za zwłokę lub tylko tych odsetek,
- umorzenie w całości lub części zaległych podatków, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej,

Artykuł 67b par. 1 pkt.3a:

- ulga w spłacie zobowiązań podatkowych, stanowiących pomoc publiczną udzieloną w celu naprawienia szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne wydarzenia,

- g) Pożyczki udzielane firmom na finansowanie udziału osób bezrobotnych w szkoleniach⁷ mogą być umorzone przez starostę powiatowego częściowo lub w całości na wniosek przedsiębiorcy.

UWAGA: Termin składania wniosków mija 31 sierpnia 2010 roku.

- h) Osoba bezrobotna, która otrzymała dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej lub wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, może ubiegać się o umorzenie takiego dofinansowania w części lub całości na wniosek złożony do starosty powiatowego. Termin składania wniosków mija 31 grudnia 2010.

UWAGA: Osoby bezrobotne, które skorzystały z takiego umorzenia mogą ponownie złożyć wniosek o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

- i) Firma może zatrudnić osoby bezrobotne do prac interwencyjnych przy usuwaniu skutków powodzi. W takim przypadku może złożyć wniosek do starosty powiatowego o dokonanie zwrotów kosztów poniesionych przez firmę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne. Dofinansowanie może być przyznane na okres do 1 roku nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2011 i w wysokości nie przekraczającej dwukrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę (na każdego zatrudnionego bezrobotnego).

UWAGA: W okresie otrzymywania zwrotu tych kosztów pracodawca nie może zmniejszyć liczby osób zatrudnionych w firmie.

⁶ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r.- Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r. Nr 8 poz. 60 wraz z późn. zm.)

⁷ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji i zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr99 poz. 1001 wraz z późn. zm.)

- n) Pracodawca może przeznaczyć środki zgromadzone w zakładowym funduszu świadczeń socjalnych na pomoc dla pracowników swojej firmy poszkodowanych przez powódź. Może także z tych samych środków pomóc pracownikom innego pracodawcy.
- o) Pracownik, który nie mógł być obecny w pracy ze względu na powódź, będzie mieć nieobecność usprawiedliwioną a za czas tej nieobecności do 10 dni przysługuje mu prawo do proporcjonalnej części najniższego wynagrodzenia za pracę (obecnie 1317 złotych brutto).
- p) Pracodawca może skierować pracownika do prac związanych z usuwaniem skutków powodzi w firmie przy zachowaniu dotychczasowego wynagrodzenia,
- q) Pomoc dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne:
 - Środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być przeznaczone na utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy, odtworzenie infrastruktury i wyposażenia przedsiębiorstw osób niepełnosprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą, oraz warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej, a także na usunięcie szkód w wyposażeniu i infrastrukturze ułatwiających niepełnosprawnym korzystanie z tych miejsc.

Termin składania odpowiednich wniosków do PFRON mija 31 grudnia 2010.

- środki zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych mogą być przeznaczone zarówno na pomoc indywidualną dla osób niepełnosprawnych jak i na odtworzenie infrastruktury i wyposażenia u przedsiębiorcy, który dysponuje tymi środkami. Do 10% środków z tego funduszu można przeznaczyć na działania wspólne z innymi przedsiębiorcami (np. wspólne wynajęcie lub zakup urządzeń niezbędnych do usuwania skutków powodzi w tych firmach) lub na bezzwrotną pomoc dla innej firmy.

Warunek: uzyskanie zgody PFRON.

- Analogicznie można wykorzystać środki z zakładowego funduszu aktywności.

Termin składania odpowiednich wniosków mija 31 grudnia 2010 roku.

- PFRON może także umorzyć w całości lub części pożyczki udzielane osobom niepełnosprawnym oraz zakładom pracy chronionej na działalność gospodarczą lub rolniczą.

Termin składania odpowiednich wniosków mija 31 grudnia 2010.

UWAGA: Refundacja kosztów usuwania skutków powodzi może być dokonywana także w przypadku nieterminowego opłacania składek na PFRON w okresie od maja do grudnia 2010 włącznie.